

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Avfall Norge
Øvre Vollgt. 6
0158 Oslo
Tlf: +47 24 14 66 00
Fax: +47 24 14 66 01

www.avfallnorge.no
post@avfallnorge.no

DNB NOR, konto:
1607.51.16520
Organisasjonsnr.
NO 971 274 409 MVA

Vår ref: 002-2015

Oslo, 30.01.2015

Høringsuttalelse - Perspektiver på en klimalov

Avfall Norge organiserer kommuner, kommunale og private selskaper langs hele verdikjeden for håndtering av avfall fra husholdninger og næringsliv. I dag sysselsetter norsk avfallsbransje ca 8.000 mennesker og har 25 milliarder kr i omsetning noe som er en dobling siste 10 år.

- Avfall er en ressurs som skal håndteres til det beste for klima, helse og miljø.
- Våre medlemmer håndterer over 95% av husholdningsavfallet i Norge.
- Avfallsbransjen jobber aktivt med reduksjon av klimagassutslipp gjennom avfallsreduksjon, gjenbruk, materialgjenvinning, energigjenvinning, gjenvinning av næringsstoffer samt fornybar energiproduksjon.

Kommunene har ansvaret for innsamling av avfall fra husholdninger. Forbrenningsanlegg gjenvinner energien i avfall fra både private husholdninger og næring og produserer varme og strøm. Kompost- og biogassanlegg utnytter organisk avfall som matavfall, avløps slam og hageavfall sammen med huddyr gjødsel til produksjon av fornybare gjødselvarer og jordforbedringsmiddel/-blandinger. Biogassen benyttes til drivstoff for kjøretøy, strøm og varme. Biogass hentes i dag også ut fra gamle deponier og kan også utvinnes fra skogsavfall.

Utnyttelse av avfallsressurser kan begrense utslipp i flere sektorer:

- Transport: Biogass fra avfall kan redusere utslipp i transportsektoren ved at kjøretøy går over til å kjøre på biogass i stedet for fossilt / ikke bærekraftig drivstoff. Av Norges ca 16.000 busser går i dag ca 2-300 på biogass. Det kortsiktige potensialet er ca 9.000 busser.
- Landbruk: Fornybare biogjødsel og kompostprodukter reduserer landbrukets bruk av fossile kunstgjødsler. Biogass fra husdyrgjødsel reduseres landbrukets utslipp av metan og lystgass. Transportkjøretøy for landbruksprodukter og landbruksmaskiner kan konverteres til å gå på biogass.
- Ressurser: Fosfor og andre næringsstoffer gjenvinnes i stedet for å utvinnes. Ved gjenvinning av plastråstoff spares forbruk av olje. Gjenvinning av sjeldne metaller i EE-avfall sparer jorda for store utslipp fra jomfruelig gruvedrift og utvinning.
- Energi: Avfallsforbrenningsanlegg produsere fornybar energi som erstatter fossile brensler.
- Energi / industri / handel: Plast, papir, glass etc resirkuleres og reduseres energibruk til fremstilling.

Utslippene fra selve avfallssektoren består i hovedsak av utslipp fra deponier og avfallsforbrenning.

I Norge har disse utslippene blitt redusert vesentlig etter at deponiene ikke lenger tar imot nedbrytbart avfall av betydning og de fleste har installert deponigassanlegg som fakler eller

utnytter energien i deponigassen. Allikevel er det potensial for en ytterligere reduksjon ved en bedre oppfølging av deponier med større mengder deponert nedbrytbart avfall.

Utslipp fra avfallsforbrenning beregnes slik at CO₂ fra fossilt avfall (eks plast, visse tekstiler) allokeres til avfallsbehandlingen, mens CO₂ fra forbrenning av fornybart avfall (eks papir, matavfall) regnes som CO₂-nøytralt. En studie gjennomført for NVE redegjør for denne metodikken og gjeldende «nøkkel»¹.

I dag pågår omtrent en tredjedel av energiutnyttelsen av restavfall etter kildesortering utenfor Norges grenser. Avfall Norge har gjort beregninger som viser at energiutnyttelse i Norge er bedre for klima enn om avfallet transporteres til anlegg i Sverige².

Klimalov – våre perspektiver

1. Vil en klimarammelov gi merverdi i norsk sammenheng?

Ja. Riktig håndtering av avfall gir utslippsreduksjoner i flere sektorer. En klimalov vil kunne tydeliggjøre dette og føre til sektorovergripende tiltak og samarbeid på tvers av sektorer, departement og bransjer.

Til tross for gjentatt politiske uttalelser om målsettinger for norske kutt – overordnet og sektorvis – og fra ulike regjeringer, ser vi ingen reduksjon i norske utslipp og målsettingene og virkemidlene i avfallspolitikken er lite innrettet mot å redusere klimautslipp gjennom riktig avfallshåndtering. En klimalov vil kunne sikre at tiltakene i hver sektor virker sammen for en koordinert reduksjon av klimagassutslipp på tvers av departementer og med skiftende politiske styrever.

Eksempler på avfallsområdet:

- Tiltakene for økt produksjon av biogass kan forsterkes ved at samferdsel, landbruk, fiskeri og energi/miljø samarbeider tettere, og utslippskutt måles og rapporteres per sektor.
- Økt utsortering av matavfall og husdyrgjødsel som kan gå til biogassproduksjon er et tiltak som er foreslått i biogasstrategien, men ikke fulgt opp i etterkant. Her ligger virkemidlene i Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet, mens klimareduksjonen ved å ta i bruk biogassen skjer i Samferdselsdepartementets ansvarsområde. En klimalov vil forplikte samferdselsministeren til å følge opp denne strategien på et langt bedre måte enn i dag.

Klimaendringene kan kun løses gjennom koordinert statlig handling. En klimalov vil løfte problemet opp og ansvarliggjøre Regjering og Storting langt mer enn i dag hvor man styrer hovedsaklig gjennom politiske mål.

- En klimalov kan forplikte Stortinget til å jevnlig holde oppsyn med at vedtatte mål for utslippsreduksjoner faktisk nås gjennom den til enhver tid sittende regjeringens valg av virkemidler.
- En klimalov bør inneholde både lovfestede mål, karbonbudsjetter og årlig rapportering til Stortinget fra en uavhengig klimakomitee for å få merverdi i norsk sammenheng.

2. Er det behov for mer rapportering og formidling av informasjon i Norge om klimagassutslipp og effekter av tiltak?

Ja

- De nasjonale klimamålene nås ikke. I dag rapporteres dette til Stortinget sporadisk. Dette er en mangel som klimaloven kan rette på.
- Eksisterende rapportering gir en god samlet oversikt over hvorvidt utslippene går opp eller ned, men ingen av disse rapporteringene gir en oversikt over hvordan planlagte tiltak på tvers av sektorer kommer til å påvirke de nasjonale utslippene.

¹ Avfall Norge-rapport 4-2010: Fornybar andel i avfall til norske forbrenningsanlegg.
<http://avfallnorge.no/rapporter1.cfm?pArticleId=21956&pArticleCollectionId=3918>

² Avfall Norge-rapport 3-2014: [Status for energiutnyttelse](#)

- Det kan i forbindelse med en klimalov innføres karbonbudsjetter som årlig behandles i Stortinget. Disse budsjettene bør brukes til å vurdere konsekvensen av planlagte tiltak og synliggjøre hvordan tiltakene i hver sektor henger sammen med hvert departements prioriteringer i statsbudsjettet.

3. Vil et uavhengig klimaråd være et hensiktsmessig nytt tilskudd til norsk klimapolitikk? Hvilken rolle bør det i så fall fylle?

Avfall Norge har ikke tatt stilling til dette spørsmålet.

Konklusjon:

Verdens utslipp av klimagasser er en av vår tids største utfordringer. På tross av kunnskap om konsekvensene og gjentatte politiske målsettinger på tvers av regjeringer og politiske partier, går ikke utslippene ned verken i Norge eller internasjonalt.

Avfallsbransjen utgjør er en del av løsningen for flere sektorer. Avfall Norge mener bransjen kan bidra med ytterligere utslippskutt både nasjonalt og internasjonalt gjennom konkrete tiltak og innovasjon samt kunnskaps- og teknologioverføring.

Avfall Norge mener rammebetingelsene for nasjonal avfallshåndtering og produksjon av fornybar energi fra avfallsressurser ikke reflekterer de høye politiske målene innenfor klima. Resultatet er at potensielle utslippskutt i flere sektorer (f.eks transport og landbruk) uteblir.

Vi mener derfor at det er behov for en grundig gjennomgang av hvordan de ulike elementene som diskuteres her kan samvirke for å gi best mulig resultater i en norsk kontekst. Avfall Norge viser til andre innspill om at regjeringen bør nedsette et offentlig utvalg som innen ett år skal komme med anbefalinger til hvordan en norsk klimalov bør settes sammen og implementeres i praksis. Den offentlige utredningen bør etterfølges av behandlingen av et lovforslag i Stortinget i inneværende stortingsperiode

Nancy Strand
Direktør